SCHELDEKWARTIER
LOCATIEPASPOORT

"Mannen tussen staal"

GEMEENTE
VLISSINGEN

2015

"De Schelde was donker met kleine bewegende lichten en lampen aan het eind van de steigers. Hij luisterde naar de geluiden van over het water, naar de bel van de ponten..."

- Vrije vertaling uit 'Bij nader inzien' door Johannes Jacobus Voskuil

"

De toekomst is niet alleen iets waar we naartoe bewegen en wat we proberen te voorspellen, maar ook ons construct, het resultaat van de oordelen die we uitspreken over het heden, de beelden en verwachtingen die daaruit voortvloeien en de projecten waar die toe leiden.

- Bernardo Secchi -

SCHELDEKWARTIER
INSPIRATIE OP MAAT

Het Scheldekwartier is gesitueerd op de voormalige scheepswerf van de Koninklijke Schelde Groep. Binnen en buiten Vlissingen biedt deze locatie een uniek woonmilieu door het aanwezige industrieel erfgoed en de nabijheid van de binnenstad en de binnenhavens. Om de voormalige Scheldewerf te transformeren tot een bijzonder gebied en te verbinden met de stad, is in 2011 een ontwikkelingsvisie opgesteld. Eind 2015 zal deze geactualiseerd worden en zal er een bijlage toegevoegd worden als inspiratiedocument. Beide documenten geven globaal sturing aan de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen, dienen als inspiratiebron en geven richting aan de gewenste ruimtelijke kwaliteit. Het voorliggende locatiepaspoort geeft voor het nieuwe kunstwerk nabij de rotonde aan De Willem Ruysstraat de belangrijkste uitgangspunten.

Het locatiepaspoort put uit drie bronnen:

Allereerst worden kort kernpunten uit de toekomstige Ontwikkelingsvisie Scheldekwartier benoemd. Daarnaast worden per locatie omgevingsfactoren in kaart gebracht.
De tweede bron is de 'Analyse Gebiedskenmerken' van het 'Inspiratieboek Scheldekwartier'. In dit document is het Scheldekwartier op zowel architectonische als stedenbouwkundige kwaliteiten geanalyseerd. Een selectie hiervan wordt middels iconen weergegeven.

Tenslotte volgt een selectie collages uit het 'Inspiratieboek Scheldekwartier'. De collages tonen het Scheldekwartier in een breed perspectief, de schilderijen en gedichten vormen een bron van inspiratie. Middels beelden van de historische stad en de oude werf, maar ook uit de kunst- en architectuurgeschiedenis, staat de beleving van de stad en meer specifiek van Vlissingen, als stad van contrasten centraal. Dit beeldend document heeft tot doel de partijen te inspireren en enthousiasmeren.

Bovendien wordt het locatiepaspoort aangevuld met een selectie van de beelden collectie in de openbare ruimte van Vlissingen.

Beelden Collectie

In de openbare ruimte van Vlissingen

Hieronder staan een aantal beelden weergegeven uit de beelden collectie in de openbare ruimte van de gemeente Vlissingen. Het nieuwe kunstwerk nabij de rotonde aan De Willem Ruysstraat is een aanvulling op deze collectie, en kan wellicht inspiratie putten uit de onderstaande beelden.

Man met sigaret
- Herman Bisschop

Badende Beelden - David Bade

Vissersvrouw - Herman Bisschop

Michiel de Ruyter - L. Royer

Frans Naerebout
- F. ten Klooster

Drie meisjes in de wind
- Jean Houben

Zeevaartscholier - Jan Haas

Ontwikkelingsvisie

Introductie

De ontwikkelingsvisie vormt de inhoudelijke onderlegger en het ruimtelijk kader voor toekomstige deeluitwerkingen en bestemmingsplannen. De visie biedt een ruimtelijk raamwerk op hoofdlijnen en laat ruimte voor flexibiliteit om benoemde en onbenoemde kansen te benutten.

Kern van de ontwikkelingsvisie in vijf punten:

- Een nieuw stadsdeel; de stad weer aangeheeld en verbonden met de binnenhavens:
  a. Het creëren van een hecht stedelijk weefsel aansluitend op de binnenstad, met de intieme schaal en maat van de historische binnenstad en nadrukkelijk verbonden met het water.
  b. Zichtbaar maken van het indrustrieel verleden ten noorden van het Dok, met de maat en schaal van het industrieel erfgoed en het Dok als referentiekader.
  c. Het verbinden van de Scheldewijk met het water; de Singel en de Verkuijl Quakkelaarstraat worden doorgetrokken.

- De hoofdstructuur:
  a. De Willem Ruysstraat als tweede binnenstads-ontsluiting en belangrijke verbinding tussen de boulevards, het Scheldekwartier en de stadsentrees, vanuit het station en de A58.
  b. De as haaks op de Willem Ruysstraat, in het verlengde van een nieuwe beweegbare dokbrug.

- Een nieuwe invulling voor het Dok; een levendig hart met het gerestaureerde droogdok (Perrydok) en de voormalige scheepshelling als verblijfsplek.

- Behoud van cultuurhistorie en deze inzetten als ruimtelijk functionele ankerpunten:
  a. Dokje van Perry, Zware Plaatwerkerij, Machinefabriek, Timmerfabriek, Helling en KSG hoofdkantoor.
  b. Nieuwe invulling voormalige scheepshelling.

- Aansluitend raamwerk van openbare ruimten;
  a. Betekenisvolle verblijfsplekken bij de cultuurhistorische ankerpunten/industrieel erfgoed.
  b. Bolwerk Vesting Vlissingen zichtbaar maken in de centrale openbare ruimte in deelgebied noord.
  c. De hoofdstructuur inzetten om betekenisvolle plekken binnen en buiten het plangebied met elkaar te verbinden.
  d. Realisatie van een langzaam verkeersroute van noord naar zuid om het noordelijk deel van de stad met de binnenstad te verbinden.

Deelgebieden

Voor het Scheldekwartier zijn drie deelgebieden te onderscheiden:

- De sfeer van de 19e en 20e eeuwse stadsuitsbreiding - *Scheldewijk* (Oranje);
- De sfeer van het voormalige terrein van de Koninklijke Schelde Groep - *Scheldewerf* (Blauw);
- De sfeer van de historische binnenstad - *Binnenstad Oost* (Paars).

Voor de gebiedskenmerken (op de volgende pagina) wordt voor dit locatiepaspoort verwezen naar het Scheldewerfgebied.

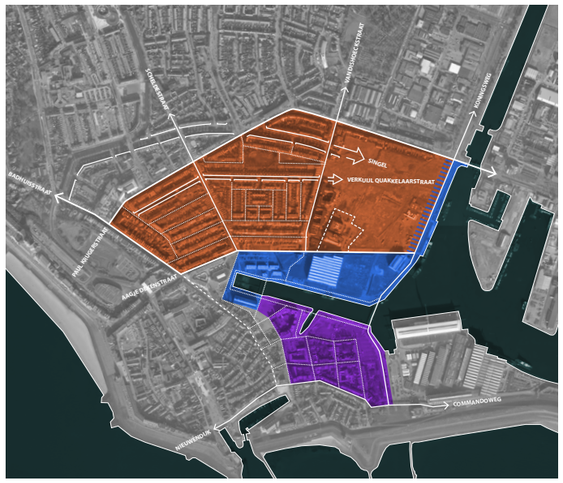

Analyse gebiedskenmerken

Hieronder volgt een overzicht van de gebiedskenmerken van de openbare ruimte van de Scheldewerf, die als inspiratie dienen voor het kunstwerk om en nabij de rotonde. Op de pagina hiernaast is de locatie afgebeeld.

Locatie eigenschappen

De locatie vormt het entreegebied naar de werf en de binnenstad. Vanaf de rotonde is er een vrij doorzicht naar de werf met de bijzondere gebouwen en het Dokje van Perry. De locatie is drukke plek met veel verkeersstromen. Verkeersveiligheid is daarom het belangrijkste ontwerp aspect. De huidige inrichting van de rotonde, de lichtmast in het midden en bewegwijzering dienden te worden gehandhaafd.

DOORZICHT OP HET DOK

ENTREEFUNCTIE WERF & BINNENSTAD

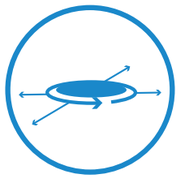

DYNAMISCH (ROTONDE)

Materialen Scheldewerf

Veel voorkomende materialen op de Scheldewerf zijn staal en beton, welke zorgen voor een nautische en industriële uitstraling. In de hedendaagse vertaling wordt veel cortenstaal toegepast in de openbare ruimte.

DAMWAND

STAAL

BETON

Objecten Scheldewerf

Beeldbepalende objecten op de Scheldewerf zijn o.a. de kraan en de kraanbaan, de toekomstige voetgangersbrug en de geplande Dokbrug, de cortenstalen plantvakken en informatieborden en het glazen theepaviljoen bij het Dokje van Perry.

KRAAN

KRAANBAAN

VOETGANGERSBRUG

De plantvakken, informatieborden en het theepaviljoen zijn een hedendaagse verbeelding van de karakteristiek van een scheepswerf.

PLANTVAKKEN

INFORMATIEBORDEN

THEEPAVILJOEN PERRY DOK

'Wat is het doel van een stad in aanbouw als er geen stad is? Waar is het plan dat jullie volgen, het ontwerp?' ***'We laten het zien zodra de werkdag om is, nu kunnen we niet stoppen' antwoorden zij.*** *Het werk stopt bij zonsondergang. De nacht valt over het bouwterrein. Het is een nacht vol sterren. 'Dat is het ontwerp,' zeggen zij.*

- Uit 'Onzichtbare steden' door Italo Calvino

Ruimtelijke randvoorwaarden

De stedenbouwkundige randvoorwaarden en uitgangspunten zijn gevisualiseerd in een analysekaart voor de locatie, de maatvoering van de rotonde en de plantvakken en (voor de context) een randvoorwaardenkaart met stedenbouwkundige eisen t.a.v. de te ontwikkelen bebouwing aan de Kop van het Dok en het inrichtingsplan van de Zware Plaatwerkerij.

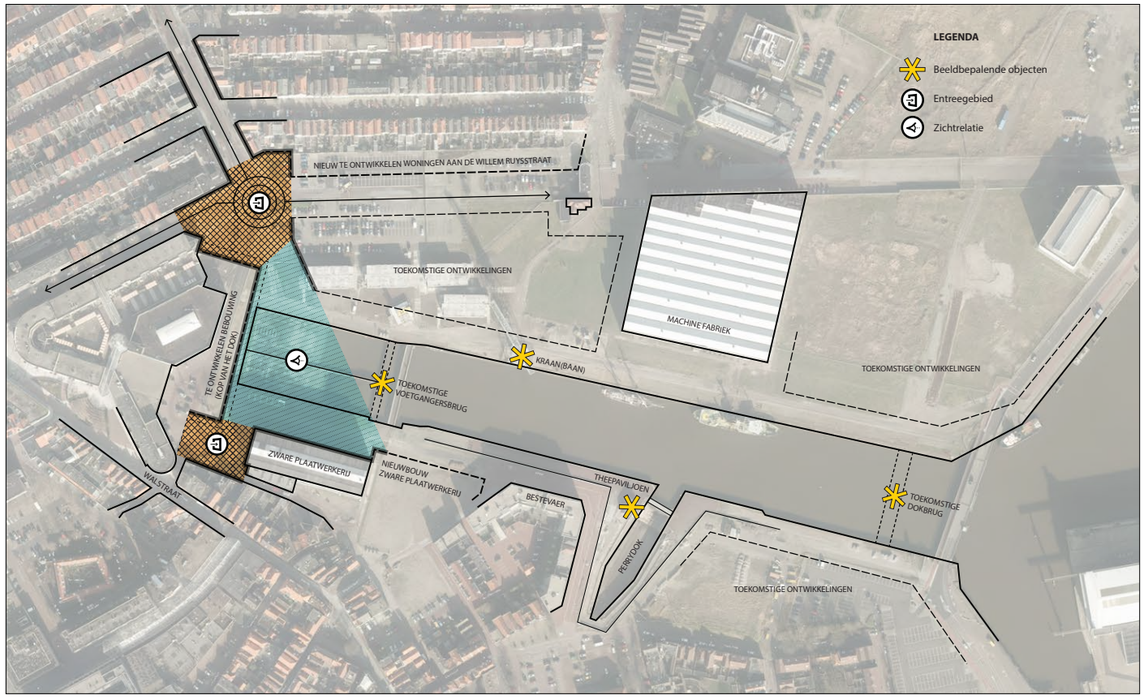

Toelichting analysekaart

De locatie is een dynamische plek met veel verkeer. De rotonde wordt beschouwd als onderdeel van de Scheldewerf en bevindt zich aan de grens met de Scheldewijk. Vanaf de rotonde openen zich verschillende doorzichten naar de omgeving en wordt het contrast tussen de Scheldewijk en de Scheldewerf zichtbaar.

De cortenstalen plantvakken rondom en op de rotonde (maatvoering is hiernaast weergegeven) zijn geïnspireerd op de scheepswerf, *"drijvende bootjes"* en *"mannen tussen staal"*. De locatie is het entreegebied van de Werf en het Dok met direct zicht op de Zware Plaatwerkerij en de helling aan de Kop van het Dok. Vanaf het Dok zijn objecten zoals de (toekomstige) voetgangersbrug, de kraan(baan), het theepaviljoen en de toekomstige Dokbrug beeldbepalend voor de openbare ruimte.

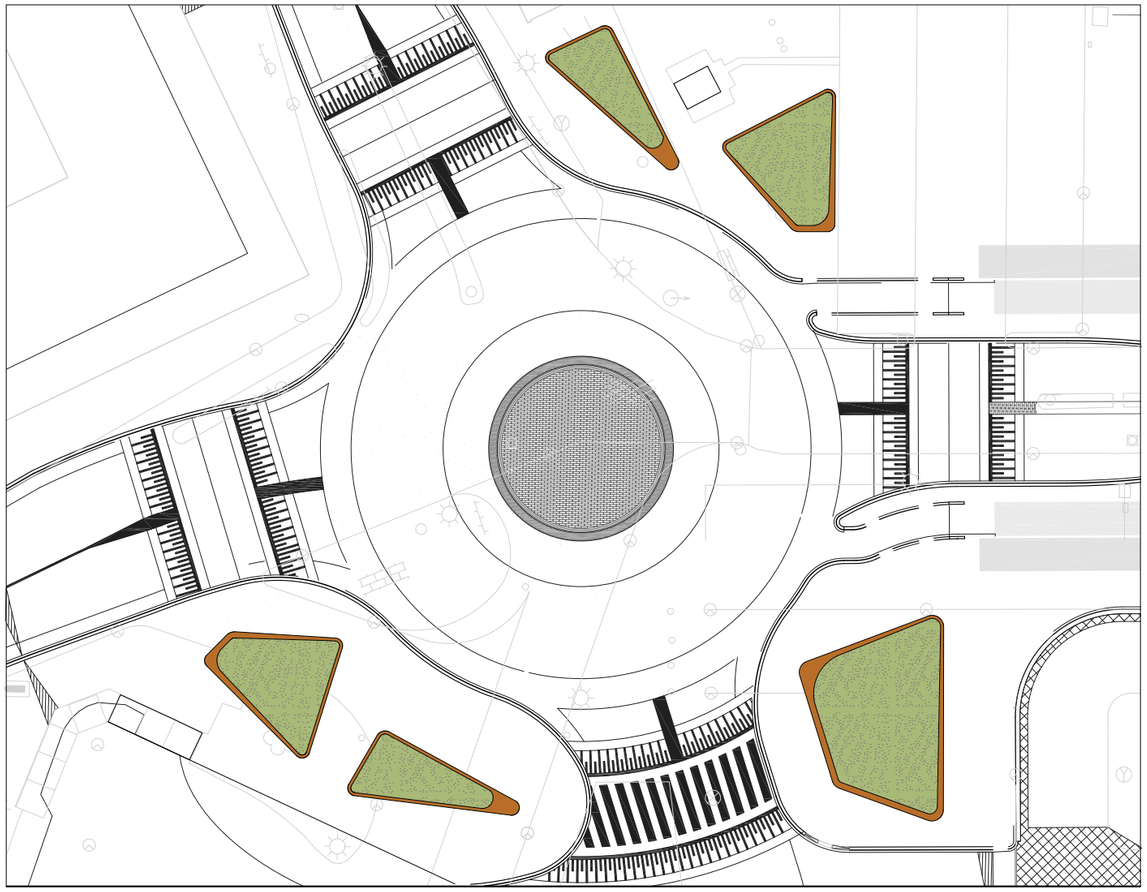

Plantvak type 1

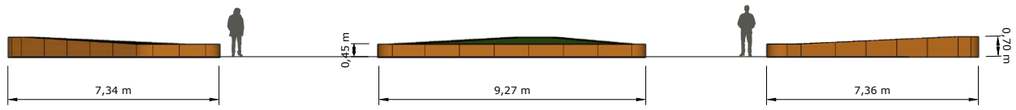

Plantvak type 2

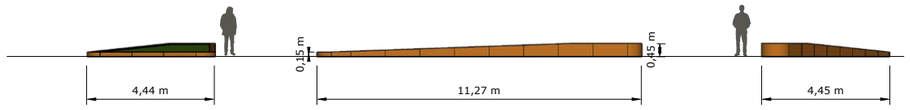

Plantvak type 3

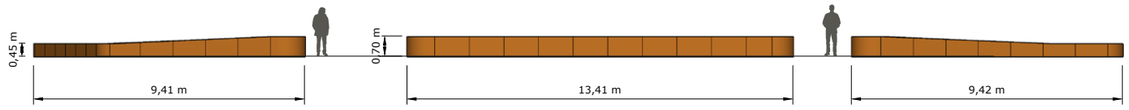

Randvoorwaarden bebouwing Kop van het Dok

Het gebouw aan de Kop van het Dok vormt de beëindiging van het Dok en markeert tevens de entree naar de binnenstad vanaf de rotonde en de entree naar het kernwinkelgebied nabij de Zware Plaatwerkerij. De maximale rooilijn (op de BG) aan de voorzijde wordt bepaald door de ruimte die aan de voorzijde nodig is voor de ontsluiting van het gebied ten zuiden van het Dok. Boven deze ontsluiting (v.a. de derde laag) mag de bebouwing uitkragen. Ook boven de parkeergarage is bebouwing mogelijk. Op de koppen is de rooilijn/bebouwingscontour indicatief (gearceerde gebied).

Binnen het plangebied is een aantal belemmeringen aanwezig:

- Bereikbaarheid expeditie winkels, bereikbaarheid bestaande fietsenstalling en parkeergarage en de mogelijkheid om de parkeergarage natuurlijk te blijven ventileren zijn randvoorwaarde;
- Een strook van 4 m waarbinnen de gastransportleiding ligt, dient vrij te blijven van bebouwing en/of bouwwerken niet zijnde een gebouw (overkraging i.o.m. de nutsbedrijven);
- Secundaire waterkering rondom het Dok (bebouwing mogelijk conform randvoorwaarden Waterschap).

Conclusie, bebouwing op de koppen aan de zijde van de parkeergarage is met behulp van inventieve oplossingen mogelijk en biedt ook kansen voor de stad en het verbinden van het Scheldekwartier met de stad.

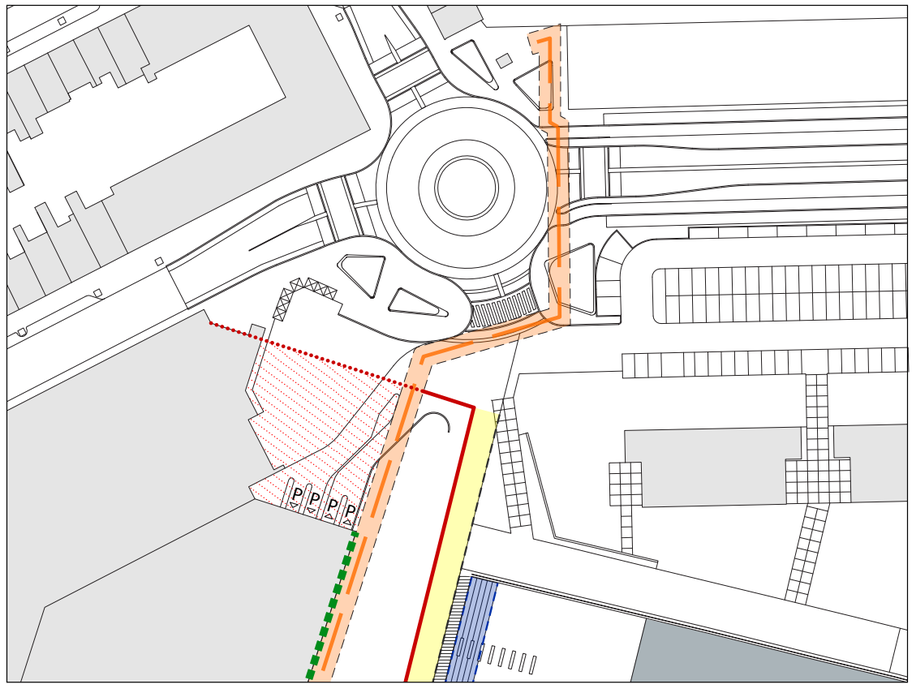

Maximale bebouwingscontour op BG

Mogelijk te bebouwen gebied t.b.v. afmaken stedelijk weefsel

Boven de geplande rijbaan bebouwing toegestaan vanaf de 3e bouwlaag (middels vrije overkraging / zonder kolommen) .

Natuurlijke ventilatie parkeergarage handhaven.

Bestaande betonnen kademuur

Zone wandelpromenade (in lichte constructie boven de bestaande helling)

Gastransportleiding met zakelijk rechtstrook van 2m aan beide zijden van de leiding (totale breedte 4m).

Vrijhouden entrees:
Parkeergarage (P)
Fietsenstalling (F)
Expeditie winkels (E)

Inrichtingsplan Zware plaatwerkerij

De openbare ruimte rondom de Plaatwerkerij vormt de overgang van de binnenstad (gebakken klinkers, natuursteenkeitjes en natuurstenen banden) naar de grotere schaal en het industriele karakter van het dok, de helling en de kaden van de voormalige scheepswerf (grootformaat betontegels, relicten zoals de kraanbaan, het gebruik van cortenstaal). Beide wereleden komen voor de Plaatwerkerij bij elkaar en leggen de relatie met zowel de binnenstad als het industrieel erfgoed.

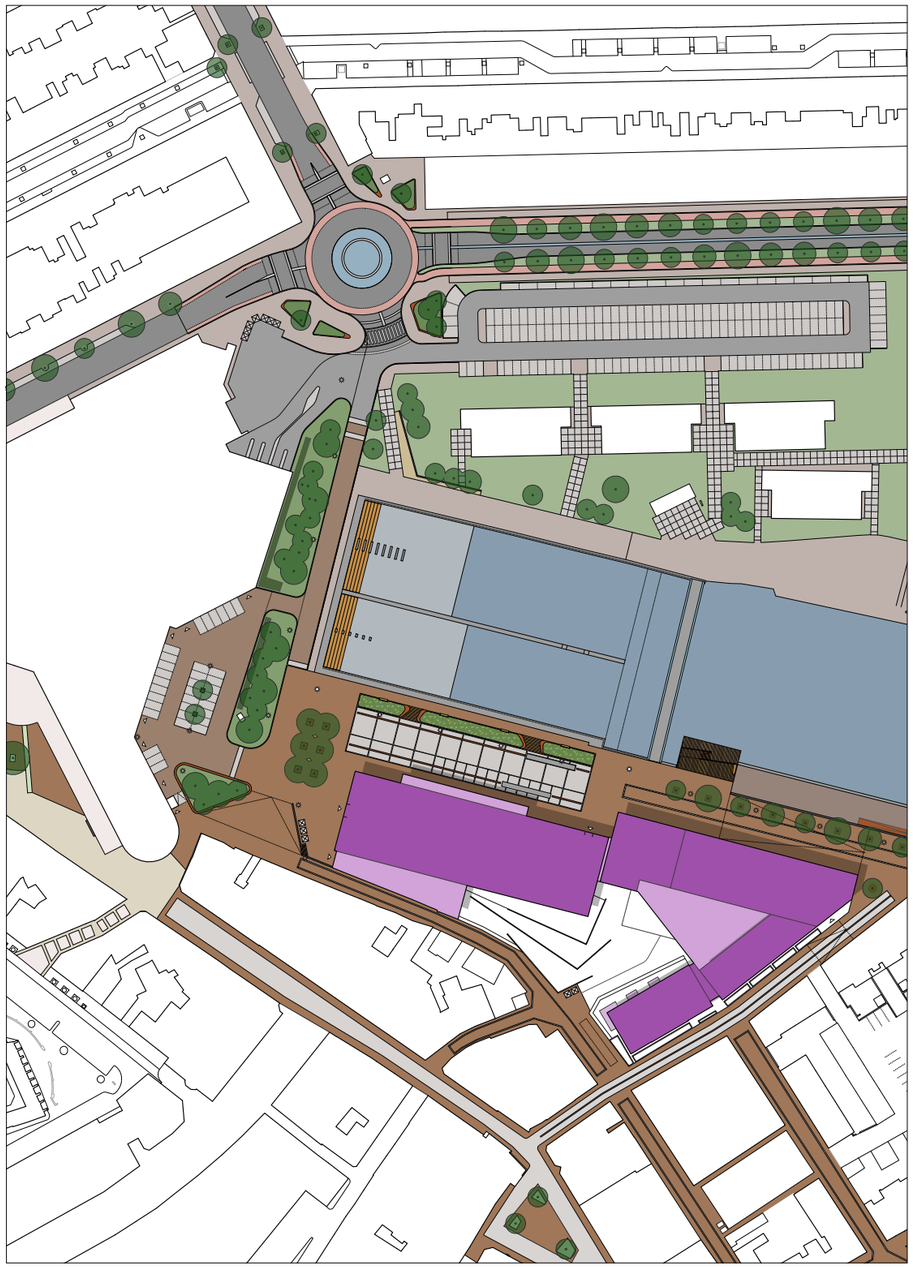

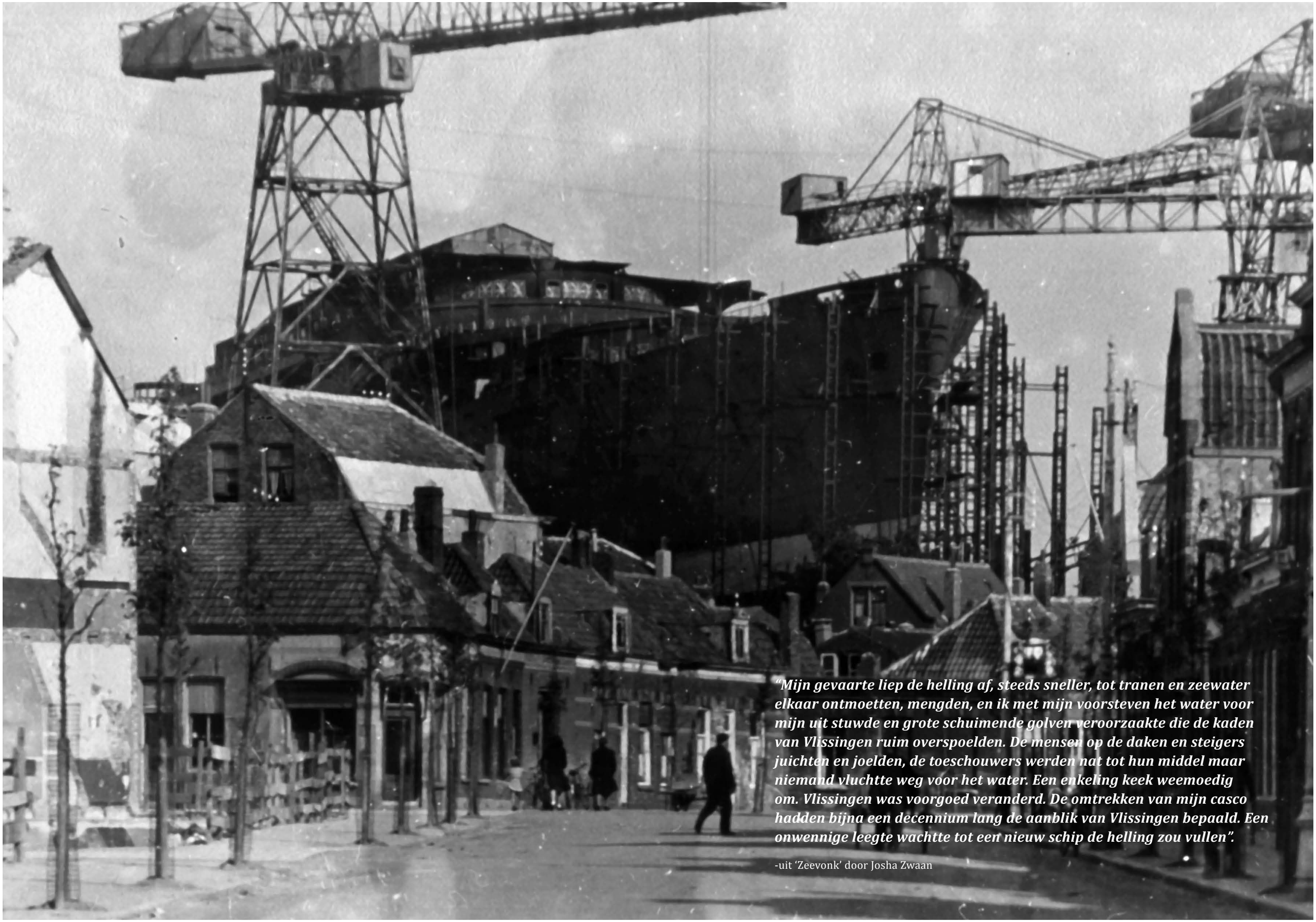

“Mijn gevaarte liep de helling af, steeds sneller, tot tranen en zeewater elkaar ontmoetten, mengden, en ik met mijn voorsteven het water voor mijn uit stuwde en grote schuimende golven veroorzaakte die de kaden van Vlissingen ruim overspoelden. De mensen op de daken en steigers juichten en joelden, de toeschouwers werden nat tot hun middel maar niemand vluchtte weg voor het water. Een enkeling keek weemoedig om. Vlissingen was voorgoed veranderd. De omtrekken van mijn casco hadden bijna een decennium lang de aanblik van Vlissingen bepaald. Een onwennige leegte wachtte tot een nieuw schip de helling zou vullen”.

-uit ‘Zeevonk’ door Josha Zwaan

COLOFON

Titel: Locatiepaspoort Kop van het Dok

In opdracht van: Gemeente Vlissingen
Paul Krugerstraat 1
4382MA VLISSINGEN

Telefoon: 0118-487000
E-mail: gemeente@vlissingen.nl

Datum: 2015

GEMEENTE
VLISSINGEN